

Lilja

SIGURÐARDÓTTIR

KALMANKALPEA MAA

Áróran tutkimuksia

Suomentanut Marjakaisa Matthíasson

BLUE
MOON

Lilja
SIGURÐARDÓTTIR
KALMANKALPEA MAA

Áróran tutkimuksia 3

suomentanut Marjakaisa Matthíasson

BLUE
MOON

Copyright © Lilja Sigurðardóttir 2021
Suomennoksen copyright © Marjakaisa Matthíasson ja Docendo 2024
Blue Moon -kirjat julkaisee Docendo
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Islanninkielinen alkuteos
Náhvít jörð

Kansi: Jussi Jääskeläinen / kobaia-design
Taitto: Noora Ohvo
ISBN 978-952-382-731-8
Painettu EU:ssa

Kylmä, se painautuu aluksi uhkaavana naisen pintaan joka puolelta hakien lakkaamatta tilaisuutta päästä iholle, tunkeutua vaatteiden alle, pureutua lihaan. Se tarttuu jäseniin, sormiin, käteen, jalkaan, polvitaipeseen. Nainen taistelee vastaan ja heiluttelee jalkojaan. Hän nousee seisomaan ja hyppelee. Kun hän on liian heikko noustakseen pystyyn, hän potkii pimeässä. Hän käpertyy kokoon ja hieroo käsiään yhteen, työntää ne reisiensä väliin tai kainaloihinsa vilusta hytisten. Kun hän lakkaa hytisemästä, jalat ovat muuttuneet tunnottomiksi, aivan kuin ne olisivat kadonneet eivätkä kuuluisi enää hänelle. Hän pystyy liikuttamaan niitä, mutta ei tunne niitä enää.

Mutta kylmyys narraa. Puutumus on poissa ja jaloissa on jälleen tuntoa, kun pistävä kipu jäytää niitä sisältä, luita ja ytimiä myöten. Nainen itkee ja näkee kaiken kahtena, ja kattoritilän läpi sisään tihkuva hämärä valo moninkertaistuu. Hetken hän kuvittelee olevansa kotona omassa vuoteessaan heräämisillään auringonnousun aikaan, kuulevansa pian kukon kiekuvan ja nousevansa ylös, menevänsä takapihalle lämmittelemään aamuaurinkoon, kuuntelemaan radiouutisia ja juomaan kardemummakahvia.

Tuolla tavoin kylmyys huijaa. Se on olevinaan lämpöä. Se on lämmittävinään häntä sisintä myöten. Lämpö tuntuu niin suloiselta, että hän avaa vaatteita kaulaltaan. Mutta hän on liian väsynyt riisuutuakseen. Clara makaa puolittain hänen päällään, ja häntä on liian raskasta siirtää. Siksi hän vain

makaa ja nauttii lopultakin lämmön tunteesta. Hän sallii itsensä levätä, rentoutua, unohtaa viime päivien painajaisen.

Kun hän havahtuu, kylmyys ympäröi häntä joka puolelta. Huijaus on tipotiessään, ja hän on jälleen haaksirikkoutuneena tärisevän teräskapselin ankeassa todellisuudessa. Se keinuu ja tärisee ja heiluu niin, että Clara vierähtää hänen päältään ja kierähtää lattialle ja pysähtyy sinne, missä Marsela makaa.

Ilmassa ei suinkaan tunnu vastanousseen auringon tai kahvin tuoksua, vaan pelkkää kauhun ja kylmän teräksen sääli-mätöntä lemua. Hän raottaa vaivoin silmiään, mutta sulkee ne heti, sillä konttia avatessa sen sisään tulviva valkoinen valo häikäisee hänen silmänsä.

TIISTAI

I.

Elínin herätessä huoneessa oli aivan pimeää. Ikkunanraosta paksujen verhojen takaa kuului matalaa ujellusta aivan kuin tuuli osuisi ikkunaan ja soittaisi tauotta yksitoikkoista sävelmäänsä, joka välillä muuttui vaimeaksi vihellykseksi. Ujellus ei kuitenkaan ollut herättänyt häntä vaan sen teki jostain toisesta huoneesta kantautuva Sergein ääni. Mies puhui puhelimesta, ja Elín saattoi kuulla äänensävyistä, että puhekumppani oli nainen, joka soitti Sergeille mihin vuorokauden aikaan hyvänsä ja jota Sergei väitti Venäjällä asuvaksi äidikseen. Se saattoi totta kai pitää paikkansa, mutta silti asiassa oli jotain omituista, sillä mies siirtyi aina syrjemmälle juttelemaan ja sulki oven perässään. Miksi hänen piti sulkea ovi äitinsä kanssa puhuessaan? Etenkin, kun Elín ei ymmärtänyt sanaakaan venäjää, ja Sergei olisi voinut puhua Elínistä tämän läsnä ollessa hänen tietämättään.

Elín ojensi kätensä ja hapuili yöpöydältä puhelintaan. Näytön kirkastuessa sinisestä valosta hän sokaistui hetkeksi ja siristeli silmiään nähdäkseen, mitä kello oli. Se oli jo melkein puoli seitsemän. Hän saattoi siis yhtä hyvin nousta jalkeille. Hän oli tottunut heräämään varhain laskeutuakseen ateljeehensa maalaamaan, ja oli usein työskennellyt pari tuntia ennen kuin Sergei koputti lattiaan merkiksi siitä, että oli noussut ja laittanut teetä. Teen valmistaminen vei häneltä aina jonkin aikaa, sillä hän teki sen vaiheittain ja piti tiukasti kiinni tietystä valmistustavasta. Ensin hän valmisti hyvin väkevää teetä teekannussa ja antoi sen hautua hyvän

tovin ennen kuin siivilöi teen pieneen termospulloon. Sitten hän täytti suuren termospullon kuumalla vedellä ja leikkasi sitruunasta viipaleita, jotka hän laittoi heidän kuppeihinsa. Elinin saapuessa yläkertaan Sergei oli yleensä kaatamassa teetä pikkupullosta kuppeihin, puolikkaan kupillisen itselleen ja pienen tilkan Elinin kupin pohjalle, sillä hän ei halunnut teetään yhtä vahvana. Sitten Sergei täytti kupit suuresta termospullosta kuumalla vedellä. Hän kutsui juomaa *Caravan teaksi* ja piti juomaa selvästikin vaivan arvoisena, mutta Elín olisi ihan yhtä hyvin voinut juoda Melrose-pussiteetä eikä olisi huomannut minkäänlaista eroa.

Elín nousi istumaan ja hamuili jaloillaan villasukkia, jotka hän veti jalkaansa pimeässä. Hänen tarkoituksenaan ei varsinaisesti ollut salakuunnella Sergein puhelua, mutta ennen kuin huomasi, että hän oli hiipinyt käytävään ja painanut korvansa kylpyhuoneen oveen kuullakseen miehen kehräävän ihmeen lempeällä äänellä. Hän oli opettanut Elínille muutaman sanan venäjää, ja Elín osasi ääntää ne ja ymmärsi ne miehen lausussa ne hänelle. Kun mies puhui tavallisella nopeudella toisille venäläisille, hän ei erottanut sanoja. Puhe oli pelkkää vieraiden äänneiden virtaa, joka kuulosti aina samanlaiselta hänen korvissaan *Tsja-tsjja-sné-sné-minja-privnja-sné-sné*. Sanat eivät pistäneet hänen sydämeensä vaan äänensävy, sen lempeys. Tuon lempeyden hän tunsu, juuri se oli saanut hänet lankeamaan miehen jalkoihin, sillä ääni oli täydellinen vastakohta miehen ulkonäölle ja arkiselle olemukselle. Sergei oli suuri ja karkeatekoinen, vaikkakin komea. Hän pukeutui lähes päivittäin verryttelypukuun ja piti kaulassaan paksua kultaketjua, joka hyväili hänen tukevaa kaulaansa ja rintaansa, jonka hän ajeli suihkussa samalla kuin päänsäkin. Kun Elín ehdotti, että Sergei hankkisi itselleen hienon paidan ja farkut, tämä

vain nauroi ja sanoi, että se paljasti heidän ikäeronsa. Elín ei vain tajunnut, että pukeutuminen edusti tämän päivän katu-
muotia. Sergei vetäisi ylleen paidan ja laittaisi kaulaansa sol-
mion päivänä, jona täyttäisi kolmekymmentä vuotta. Kun
Sergei tuolla tavoin muistutti heidän kahdenkymmenen vuo-
den ikäerostaan, Elín häkeltyi ja tunsu olevansa hölmö, kun oli
rakastunut noin mielettömästi lähestyessään viittäkymmentä.

Tunne sai hänet taas valtaansa, kun hän nyt seiso i kylpy-
huoneen ovella ja kuunteli Sergein puhetta *tsja-tsjasné-sné*.
Elínistä tuntui kuin hänen sydämeensä olisi porattu reikä,
josta kuuma veri valui tuskallisena kipuna vatsanpohjaan,
kun hän erotti ymmärtämänsä sanat. *Beibi*, Sergei sanoi
puhelimessa. *Come-on, beibi*. Noita sanoja Sergei käytti
usein häneenkin suostutellessaan, halutessaan Elínin te-
kevän jotain: lähtevän ulos tanssimaan, lainaavan rahaa,
menevän sänkyyn hänen kanssaan. Elín nojasi ovenpieleen
eikä uskaltanut juuri hengittää pelätessään menettävänsä
jonkin toisen sanan, jonka saattaisi ehkä tunnistaa. Jonkin
vihjeen siitä, kenen kanssa Sergei puhui tuohon sävyyn, tuol-
la lempeällä äänellä, jota hän käytti vain Elínille puhuessaan:
Come-on, beibi. Come-on, Sofia. Sné-sné. Tsja-tsja-sné.

2.

Pseudokraattereiden ruosteenpunainen sora loisti nyt kirk-
kaampana, kun maanpintaa peitti ohut lumikerros, joka
näytti laskeutuneen maiseman pohjoiseen osaan, aidan-
tolpille ja tieltä katsottuna näkymättömissä nököttävän
kontin päälle. Daníel oli pysäköinyt autonsa maantien var-
teen, jotta ei tuhoaisi harvoin käytetyn Heiðmerkurvegurin
ja Rauðhólarin kukkuloille johtavien urien mahdollisia
renkaanjälkiä. Helena oli jo matkalla samoin kuin tekninen

osastokin, ja hekin jättäisivät autonsa tien varteen ja kävelisivät loppumatkan, kunnes olisivat varmistaneet, että kontin luo voisi ajaa teknisten laitteiden kanssa tuhoamatta todistusaineistoa.

Yöllä kaupungin oli peittänyt kevyt lumikerros, joka oli sulanut lähes heti alavammilta asuinalueilta, mutta täällä ylempänä oli kaksi astetta kylmempää, jos auton lämpömittariin oli uskomista. Päivä oli alkanut valjeta, vaikka kestäisi vielä hetken ennen kuin valju maaliskuun aurinko kapuaisi taivaalle. Daníel veti talvitakin vetoketjun kaulaan asti, koska häntä puistatti, vaikka hän ei oikeastaan palellutkaan. Todennäköisesti se johtui siitä, että tuleva tehtävä ahdisti häntä. Hätäkeskuksen viesti ei ollut kuulostanut mieltä ylentävältä. Se oli kuulostanut suoraan sanoen aivan hirveältä. Koiran kanssa hölkkäämässä ollut mies oli löytänyt kontin. Mies oli tottunut juoksemaan alueella joka aamu ennen kello kahdeksaa ja oli soittanut kaupungin ympäristöosastolle kysyäkseen, mitä kuusimetriminen kuljetuskontti teki luonnonsuojelualueella. Asiaa tutkimaan saapunut kaupungin työntekijä oli avannut kontin ja antanut heti ylen oransseille suojahousuilleen. Pian paikalle saapuneet poliisitkaan eivät oikein kyenneet kuvailemaan kontin sisältöä. Kontissa on *läjä ruumiita*, he olivat sanoneet. Läjä.

Poliisit seisoivat melko kaukana kontista, toinen nosteli alituisen jalkojaan kädet taskuihin työnnettyinä, toinen hyppeli lämpimikseen ja läpsi itseään hansikkaillaan. Daníel luuli tunnistavansa heistä toisen, mutta ei ollut varma. He olivat todennäköisesti Dalvegurin asemalta. Hän kaivoi takin uumenista kaulassaan roikkuvan virkamerkinsä ja kohotti nähtäväksi.

”Daníel Hansson keskusrikospoliisista”, hän esittäytyi

ja univormupukuiset poliisit nyökkäsivät yhtä aikaa eikä kumpikaan vilkaissutkaan virkamerkkiä. Kummankin kasvot olivat jähmeät, ja Danielista tuntui, että he yrittivät pidätellä itkua.

”Annoimme kaupungin työntekijän lähteä kotiin. Hän alkoi voida pahoin, kun näki tuon kaiken.”

”Otitteko muistiin hänen tietonsa?” Daniel kysyi onkiessaan lateksikäsineitä taskustaan.

”Kyllä”, toinen poliiseista vastasi, ”ja otin häneltä lyhyen raportin siitä, miksi hän saapui paikalle ja avasi kontin ja mitä hän näki siellä.” Poliisi kohotti muistilehtiötään ja Daniel nyökkäsi.

”Hieno juttu. Saat kirjoittaa raportin asemalla ja lähettää minulle. Mutta entä se kontin löytänyt hölkkääjä?”

”Kaupungin palveluosasto ei kuulemma ollut muistanut kysyä hänen nimeään, mutta ehkä te keskusrikospoliisissa voisitte selvittää sen puhelinnumeron avulla?” Daniel väläytti pikaisen hymyn. Valvontatehtävissä olevilla oli välillä omituisia päähänpistoja tutkimuksen tärkeysjärjestyksestä.

”Se tuskin on tarpeen.” Hän veti käteensä toisen käsi-
neen ja vilkaisi nyt vuorotellen toisiaan tuijottavia poliiseja, kun hän lisäsi:

”Mistä tässä on tarkalleen ottaen kyse, siis kontissa?”

”Minä laskin,” sanoi toinen poliiseista, se, joka oli hypel-
lyt. ”Naisia on viisi.”

”Kaikkiko naisia?” Daniel kysyi.

”Luulen niin.”

”Luulet niin?” Daniel katsoi miestä tutkivasti.

”Niin. Kontissa on pimeää ja niin... Enkä tiedä. Se kaupungin työntekijä seisoj kontin ulkopuolella ja sotki koko paikan oksennukseen, ja minun piti saada hänet ulos sieltä, kun Jonni meni soittamaan apua ja... Minä poistu-

kontista kiireen vilkkaa, kun ajattelin, että te tutkisitte kai-
ken tarkkaan tultuanne.”

Daniel oli vetänyt toisenkin käsineen käteensä.

”Tarkistitko kaikilta viideltä elonmerkit?”

”Elonmerkit?”

”Niin. Pulssin, hengityksen.”

Poliisi katsoi häntä epäuskoisena.

”Kuule, tilanne ei ole sellainen”, hän sanoi. ”Tajuat sen, kun menet konttiin. Se haju, hei. Ihan karmea löyhyä. Tis-
malleen samanlainen kuin sen ukon luona, joka löydettiin
kuukauden kuluttua.”

”Ymmärrän”, Daniel sanoi. ”Silti hyvänä sääntönä on
tarkistaa elonmerkit.” Hän lähti kävelemään kontin suun-
taan mutta veti kävellessään toisen käsineen kädestään ja
kaivoi taskustaan tiikeribalsamipurkin ja siveli paksun
kerroksen rasvaa nenänsä alle. Kaikeksi onneksi hänen ei
tarvinnut käyttää sitä usein, mutta kun hän oli kerran jou-
tunut haistamaan kauan kuolleena olleen ruumiin lemun,
keho tuntui reagoivan automaattisesti yökkäämällä. Ensim-
mäisten tietojen perusteella nyt oli tärkeää säilyttää mielen-
malttinsa. Mikäli piti paikkansa, että kontissa oli viiden
naisen ruumiit, rikospaikan ja tapauksen tutkimuksen ra-
kenteen suunnittelu olisivat suoranainen painajainen.

Daniel tunsi, kuinka pelkkä ajatuskin uuvutti häntä,
mutta tunne katosi, kun hän pääsi kontin avoimelle suu-
aukolle. Sisällä ei tuntunut kalmanhajua. Se oli puhtaan
epätoivon hajua. Tunne, joka valtasi joskus hänen mielensä
rikospaikalla, alkoi valon värinänä takaraivossa, siirtyi ot-
salle ja häiritsi hetken hänen näköään. Pään läpi humahti
tuuli, ja ääni sähisi hänen korvaansa, että täällä kuolema oli
vierailut hyisen armottomana.

Vesi oli alkanut kiehua vedenkeittimessä, kun Elín kuuli kylpyhuoneen oven avautuvan ja Sergei astui ulos. Hänellä oli yllään yöpuvunhousut ja aluspaita, ja hän tuoksui siltä kuin olisi juuri ajanut partansa. Oliko hän saattanut sulkeutua kylpyhuoneeseen vain ajaakseen partansa?

”Minä laitan karavaaniteetä”, hän sanoi, laski käsivartensa Elínin hartioille, rutisti hänet hetkeksi itseään vasten ja moiskautti suukon hänen kaulalleen. Elín tunsu onnenväristyksen käyvän lävitseen, mutta samalla aavistuksenomaisen pettymyksen häivähdyksen parransängen raapiessa hänen ihoaan. Sergei ei ollut ajellut partaansa, joten se ei ollut ollut syy sulkeutua kylpyhuoneeseen.

”Kenen kanssa puhuit puhelimessa?” Elín kysyi ja katsoi tutkivasti miehen kasvoja kuin yrittääkseen tulkita, puhui-ko mies totta vai ei.

”Se oli äiti”, hän vastasi, vilkaisi Elíniä nopeasti ja jatkoi teen valmistamista. Elínistä näytti, että mies puhui totta. Mutta siinäpä se. Elín uskoi miestä aina, todennäköisesti koska halusi uskoa. Hän halusi uskoa, että tämä myöhään puhjennut rakkaus olisi oikeaa ja aitoa, ja kaikki päättyisi todellisuudessa hyvin, että Sergei olisi yhtä rakastunut häneen kuin hän Sergeihiin, että heillä olisi edessään valoisa yhteinen tulevaisuus onnellisina ja iloisina ja että nainen, jonka kanssa Sergei vetäytyi juttelemaan syrjemmälle, oli todellisuudessa hänen äitinsä. Sergei kantoi teekupit pienelle keittiönpöydälle ikkunan alle ja asettui istumaan. Elín seurasi hänen esimerkkiään ja istuutui häntä vastapäätä.

”Mitä äidillesi nyt kuului?” Elín kysyi ja Sergei kohautti olkapäitään.

”Sitä samaa kuin tavallisestikin”, hän vastasi. ”Hän tarvitsee rahaa. Tilanne Venäjällä on vaikea, etenkin vanhoille ihmisille, vanhoille naisille. Äidillä ei ole eläkesäästöjä. Mutta minä sanoin hänelle, että hän joutuisi odottamaan ensi viikkoon. Minulla on melkoisesti saatavia mieheltä, jolle olen tehnyt vähän töitä, ja äidin pitää vain odottaa, kunnes mies maksaa minulle.” Sergei piti lyhyen tauon, ja Elín tiesi, mitä tulisi seuraavaksi. ”Ellet sinä sitten... tai ei, ei sentään. Unohda koko juttu.” Sergei katsoi häntä katseella, jota Elín kutsui mielessään *koiranpentuilmeksi*. Mies oli hämillään ja ruskeat silmät näyttivät suurenevan.

”Niin”, Elín mutisi. ”Kyllä minulta riittää jotain hänelle annettavaksi.” Hän tavoitteli keittiön ikkunalla nököttävää laukkuaan.

”Ei, ei, unohda koko juttu”, Sergei toisti, mutta Elín tiesi, ettei Sergei tarkoittanut, mitä sanoi. Sergei teeskenteli vaivautunutta ottaessaan Elíniltä rahaa. Elín oli hiljattain lainannut hänelle rahaa, ja tiesi myös, ettei mies voinut kääntyä kovinkaan monien puoleen. Hänellä ei ollut vakituksia tuloja, mutta hän heitti silloin tällöin ovimikon keikan jollain klubilla, hoiti muuttoja ja muita tilapäishommia, joissa tarvittiin voimaa, ja hänelle maksettiin pimeästi. Ja oikeastaan Elínistä tuntui itsestään selvältä lainata Sergeille rahaa. Hän oli tehnyt niin monesti, ja usein mies oli maksanut takaisin. Ei sen puoleen, että hän pitäisi siitä tarkasti kirjaa. Siitä ei juuri ollut hyötyä, kun asuttiin yhdessä.

Elín avasi kukkaronsa ja laski muutaman viisituhattalappusen ja ojensi ne Sergeille. Mies väläytti pikaisesti vinon hymyn, nyökkäsi ja otti rahat vastaan.

”Kiitos, Elín”, hän sanoi. ”Maksan sinulle heti, kun saan rahaa.”

”Älä siitä huolehdi”, Elín vastasi ja hörppäsi kuumaa tee-

tään. Hetken hänen aistinsa viipyivät siinä onnessa, että sai olla Sergein lähellä. Tee lämmitti sisuksia ja Sergein partavesi tuoksui miellyttävästi. Elín olisi voinut kuvitella istuvansa näin ikuisuuden katsellen miehen lihaksikkaita käsi-
varsia ja vetäen sisäänsä hänen tuoksuaan. Vetäen sisäänsä heidän vaivatta luomiensa kotoisten tottumusten tuoksua, ja rakkauden tuoksua, joka Elínin mielestä kietoutui pilven tavoin heidän ympärilleen, kun he olivat yhdessä.

Epämiellyttävä tunne valtasi taas hänen mielensä kysymyksineen, joita oli aina vain enemmän, kun nainen oli soittanut. Miksi Sergei sulkeutui toiseen huoneeseen, jos nainen kerran oli hänen äitinsä? Ja ennen kuin tajusikaan Elín oli taas vajonnut mustasukkaisuuden kylmään yksinäisyyteen.

”Mikä sinun äitisi nimi on?” Elín kysyi itsekin ihmetellen, miksi ei ollut kysynyt asiaa aikaisemmin. Sergei vilkaisi häneen, eikä koiranpentuilmeestä ollut nyt tietoaakaan, kun hän katsoi Elíniä silmiään siristäen.

”Miksi sinä sitä kysyt?”, hän kysyi eikä ääni enää ollut lämmin.

”Muuten vain”, Elín sanoi yrittäen kuulostaa arkiselta. ”Minä vain mietin, mikä hänen nimensä on.”

”Hänen nimensä on Galina”, Sergei vastasi katse terävänä aivan kuin hän odottaisi riitaa. Aivan kuin hän tuntisi, että Elín jatkaisi kyselemistä, syyttäisi häntä jostain. Se pitikin paikkansa.

”Ai, minä luulin, että hänen nimensä on Sofia”, Elín sanoi ja toivoi, että olisi puraissut kieltään ja pitänyt suunsa kiinni, sillä Sergei nousi pystyyn niin kiivaasti, että keittiöntuoli kaatui ja hän potkaisi sen taakseen olohuonen puolelle.

”Sofiako?” hän karjui. ”Miksi sinä sellaista luulet?”

”Minä vain satuin kuulemaan jotain, mikä puhelimessa kuulosti ihan Sofialta”, hän vastasi sääliittävästi. Hänen teki mieli heittäytyä miehen jalkoihin ja anoa anteeksiantoa, muuttaa kaikki taas hyväksi, pyytää miestä istuutumaan ja kaatamaan kuppiinsa lisää teetä ja katsomaan häntä taas lämpimällä koiranpennunilmeellään eikä tuolla kovalla ja kylmällä katseella.

”Oletko sinä nyt alkanut salakuunnella puhelujanikin, vai? Salakuunteletko minua, kun minä puhun puhelimessa? Ja kuvittelet kuulevasi toisten naisten nimiä? Osaat venäjääkin muka jo niin hyvin, että kuulet minun mainitsevan toisten naisten nimiä? Jopas jotain!” Sergei tarttui rahanippuun pöydältä ja viskasi setelit päin Elíniä.

”Pidä rahasi. Minä löydän jonkin toisen tavan auttaa äitiäni. En siedä tuollaista epäluuloa.” Sergei nappasi takkiinsa ovenpielinaulasta ja ryntäsi ulos. Elín hätkähti, kun ovi paiskautui kiinni miehen jäljessä.

4•

Helena hiljensi vauhtia ja pysäytti auton Rauðhólarin kukkuloille vievän soratien risteyksessä väistäen ambulanssia, joka kääntyi päätielle. Hän jatkoi matkaa ja pysäköi autonsa soratien reunaan. Ulos noustessaan hän kuuli ambulanssin käynnistävän sireenit alempana Suðurlandsvegurilla. Ne auttaisivat kulkuneuvoa pahimmassa aamuliikenteessä, joka kestäisi yli yhdeksään. Oli huolestuttavaa, kuinka paljon päätielle oli kerääntynyt autoja, joiden keskellä eteni poliisiauto siniset valot vilkkuen. Osa sadoista tiellä liikkujista kiinnittäisi huomiota siihen suunnatessaan joko kaupungista ylängölle tai ylängöltä kaupunkiin, ja ennen pitkää joku soittaisi lehdistölle. Kaikeksi onneksi kontti ei näkynyt

päätielle. Tekninen tutkinta oli päättänyt pysäköidä kauemmas niin, ettei valkoista pakettiautoakaan voinut nähdä tieltä käsin, mutta samalla se jäi kyllin etäälle kontista.

Punainen sora rapisi Helenan kenkien alla, ja hän muisteli aikaa, jolloin tuollainen sora oli ollut yleistä pääkaupungin kävely- ja pihateillä. Väri hurmasi, eikä ihmisillä ollut tuohon aikaan ollut aavistustakaan alueen geologisesta erikois- asemasta, niin ettei hiekkakärryllisen ottamisessa yhdestä jos toisestakin kumpareesta ollut mitään ihmettelemistä. Nykyään asia ymmärrettiin ja soranotto oli lopetettu.

Helena varoi kävelemästä urissa, vaikka se tuskin oli tarpeen, koska ambulanssi oli varmaan pilannut renkaiden jäljet, jos niitä ylipäättäen oli ollut. Konttia lähestyessään Helena näki lukemattomia jalanjälkiä punaisen soran peittävässä ohuessa lumivaipassa. Väriyhdistelmässä oli jotain jouluista, ja lumen alta pilkistävä vihreä sammal korosti entisestään tunnelmaa nyt, kun aamun myöhäinen valo kirkasti näkymän.

Tuo tunne katosi kuitenkin nopeasti Helenan nähdessä Daníelin, joka tärisi maassa polvillaan. Helena katsoi kysyvästi kontin tuntumassa seisoskelevaa univormupukuista poliisia, mutta hän kohtasi tyhjäksi jähmettyneen katseen. Tuon katseen hän tunsu. Se antoi ymmärtää, että poliisi-konstaapelin mieli vaelteli jossain kaukana poissa, hän ajatteli varmaan jotain maanläheistä ja tavanomaista, vaikkapa parhaillaan seuraamaansa tv-sarjaa tai autotallinsa järjestelmistä. Sillä tavoin sielu suojautui elämän rumalta puolelta.

Helena harppoi ruohomättäiden yli ja laskeutui polvilleen Daníelin viereen. Daníel veti raskaasti henkeä ja ärisi yhteen puristettujen hampaidensa välistä aivan kuin vahvat leuat ja hampaat kykenisivät vaivoin pidättelemään hillitöntä itkua.

”Yksi oli elossa”, Daníel ähkäisi. ”Hän oli elossa ruumiskasan keskellä. Muiden ruumiit ovat varmaan

pitäneet hänet jotenkuten lämpimänä.” Helena laski käntensä Daníelin selälle ja silitti sitä voimakkein vedoin ylös ja alas.

”Kuulin asemalta, että hän oli tullut tajuihinsa”, Helena totesi. Daníelin hymähdys kuulosti halveksuvalta, mutta Helena tunsu hänet kyllin hyvin tietääkseen äänen kuvastavan ihmetystä tai hämmästyttä.

”En tiedä, voiko sitä kutsua tajuissaan olemiseksi”, Daníel tokaisi. ”Uskoin tuskin löytäneeni häneltä pulssin, kun hän makasi kontissa, ja painoin sormeni tiukemmin hänen kaulalleen. Silloin hän ryntäsi pystyyn ja syöksyi ulos valittaen ja kauhusta kankeana.” Daníel hengitti muuttaman kerran syvään.

”Yritin sanoa monta kertaa, että olen poliisi, en tiedä, ymmärsikö hän sen, mutta ainakin hän antoi minua kietoa takkini ympärilleen. Ehkä hän oli vain aivan näännyksissä ja liian kylmissään vastustellakseen.”

”Jesus, Daníel”, Helena huokasi. ”On tämäkin.” Daníel kohottautui, nousi pystyyn, huojui hetken jaloillaan ja tuijotti vihaisena konttia. Helena hätkähti Daníelin kovaäänistä ärjäisyä. Se ei kuitenkaan kantanut kauas vaan hukui Suðurlandsvegurilta kantautuvaan liikenteen hälyyn ja Rauðhólarin kukkuloiden lumiseen ja ääntä vaientavaan sammaleeseen.

”Kuinka pirun, saatanan, helvetin yököttävää!”

5.

Elíniä vapisutti vielä kauan sen jälkeen, kun hän oli päässyt alakertaan ateljeehensa. Hän mietti, pitäisikö hänen vain jättää työnteko väliin tältä päivältä ja kavuta takaisin asuntoon katsomaan televisiota. Edes rikossarja ei nyt kui-

tenkaan onnistuisi vangitsemaan hänen mielenkiintoaan, puhumattakaan mistään saippuaopperasta, joita hän oli tottunut katsomaan Sergein kanssa. Hänestä oli aina tuntunut samalta kaikkina niinä kertoina, joina he olivat riidelleet tai olleet eri mieltä. Ehkä epäsopu kuvasi tilannetta parhaiten. Riidat olivat aina olleet lyhyitä sanaharkkoja, joiden jälkeen Sergei oli rynnännyt ulos asunnosta. Ensimmäisellä kerralla se oli tuntunut Elínistä niin inhottavalta, että asia oli paisunut hänen mielessään. Hän oli jopa kuvitellut, että Sergei oli lähtenyt kokonaan ja hylännyt hänet. Siksi hän oli ollut itkettänyt miehen palatessa kotiin. Nyt Elín tiesi, että Sergei teki noin jäähdyttääkseen tunteitaan, rauhoittuakseen ja tajutakseen, missä menttiin. Sitten hän palasi hillittynä, tyyneenä ja järkevänä. Yleensä hän pyysi Elíniltä anteeksi, ja he tekivät sovinnon.

Mutta vaikka hän tiesikin nyt, että Sergei palaisi kotiin ja he setvisivät asiat kaikessa rauhassa, hänellä oli kurja olo. Vatsaa väänsi ja hän voi pahoin. Hänestä tuntui, että hermot olivat kireällä kuin viulunkielet. Hän oli varma, että jos hän painaisi mikrofonin iholleen, hän voisi kuulla kireiden hermojensa laulun, surkean valitusvirren. Jopa pyynnön, että Sergei palaisi kotiin, ottaisi hänet syliinsä ja lohduttaisi häntä. Mutta todennäköisesti Elínin osana olisi nyt lohduttaa miestä, pyytää anteeksi ja pahoitella mustasukkaisuuskohtaustaan. Ollessaan nyt alakerrassa taulujensa ympäröimänä Elín ei tajunnut, mitä oikein oli ajatellut. Millainen epäluulo häntä oikein kalvoikaan.

Elín katseli ympärilleen pienessä ateljeessaan, jonka oli sisustanut rivitaloasuntonsa autotalliin. Äkkiä hänestä tuntui, että se oli täynnä roinaa. Silti sekasotku ei ollut juuri sen kummempi kuin tavallisestikaan, joten tunne johtui varmaan hänen mielentilastaan. Hän oli jo täysin

luopunut ajatuksesta jatkaa työskentelyä aiemmin aamulla työstämänsä maalauksen parissa, ja oli kaivanut esiin uuden kangaspohjan ja maalaustelineen, kun hänen puhelimensa soi. Hän tarttui siihen ja vastasi kiireesti, varmana siitä, että soittaja olisi Sergei, mutta soittaja olikin isä.

”No niin, ystäväiseni”, isä sanoi iloisesti. ”Mitäs sinne kuvataiteen maailmaan nyt kuuluu?” Hän esitti saman kysymyksen joka kerran soittaessaan tai Elínin vieraillessa isänsä luona. Ja Elín vastasi samaan tapaan kuin tavallises-
tikin, ettei uutisia juuri ollut. Olihan jokainen työpäivä toisensa kaltainen. Hän pingotti kankaan telineeseen, pohjusti sen, hahmotteli työn lyijykynällä karkein vedoin ja alkoi sitten maalata. Eikä hän voinut puhua maalauksistaan työs-
täessään niitä. Jos hän yritti selittää niiden aiheita tai ke-
hitystä, hänestä tuntui, että hän alkoi epäröidä ja menetti mielenkiintonsa työtä kohtaan. Ehkäpä tilanne oli saman-
lainen kuin silloin, kun kirjailija ei saanut mitään paperille. Hän puhui harvoin töistään ennen kuin ne olivat valmiita, eikä hänellä useinkaan ollut uutisia isälleen. Hän oli lähes koko uransa ajan pitänyt näyttelyn suunnilleen kahden vuoden välein, mutta nyt valmiita töitä oli kertynyt varas-
toon, koska hänestä tuntui aina, ettei hänellä ollut kyllin yhtenäistä ja vahvaa kokoelmaa näyttelyä varten. Jokin esti häntä järjestämästä näyttelyä. Ehkä hän oli menettämässä siihen vaaditun itseluottamuksen. Silloin tällöin hän möi työn suoraan ateljeestaan, mutta nykyään sellaista sattui harvoin. Hän eli enimmäkseen toisesta asunnosta saamil-
laan vuokratuloilla. Hän oli ostanut asunnon, kun isä oli antanut hänelle ennakkoperintöä, ja tulot riittivät hänelle hyvin, koska hänellä ei enää ollut asuntolainaa.

”Olen kiinnittämässä kangasta telineeseen”, Elín kertoi isälleen.

**Hylätty laivakontti.
Julman ihmiskaupan uhreja.
Talvinen Islanti ei ole
ollut koskaan näin hyinen.**

Reykjavikin läheltä löytyy laivakontti. Sen sisältä paljastuu kauhistuttava näky: viisi elotonta naista, joista yksi on juuri ja juuri hengissä.

Islantilaisetsivät Daníel ja Helena ryhtyvät selvittämään naisten tapausta, joka on heidän uransa järkyttävin. Miten tällaista voi tapahtua ja kuka on sen takana? Miksi kontista pelastunut Bisi vaikenee tapahtumista?

Kadonnutta siskoaan yhä etsivä Áróra saa tutkittavakseen venäläismiehen, johon Daníelin entinen vaimo on rakastunut.

Mies haluaa ehdottomasti naimisiin, mutta hänen motiivinsa eivät kestä päivänvaloa.

Daníel, Helena ja Áróra törmäävät tutkimuksissaan rikollisiin, jotka eivät kaihda keinoja tai tunne sääliä toteuttaakseen suunnitelmansa. Idyllisellä Islannilla on kylmä ja pimeä puolensa.

Kalmankalpea maa on kolmas osa islantilaisessa dekkarisarjassa, jossa seurataan voimakastahtoisen ja värikkään Áróran tutkimuksia. **Lilja Sigurðardóttir** kirjoittaa vetävää ja vahvatunnelmaista tarinaa, jonka henkilöhahmot ovat eläviä ja hengittäviä.

Blue Moon -kirjat kustantaa DOCENDO	 9 789523 827318
www.docendo.fi	KL 84.2 ISBN 978-952-382-731-8